

Entenent la demència

Si tu fossis un veler

*Si fossis un cowboy, et seguiria.
Si fossis un veler, et portaria a la costa.*

...
*Si tingués gana, m'alimentaries.
Si estigués a les fosques, em trauries al sol.
Si fos un llibre, em llegiries cada vespre...*

Katie Melua

Si hagués d'elegir la millor manera per representar la quinta essència de l'abordatge centrat en la persona a les demències (Kitwood, 1998), sense cap mena de dubte, seria a través d'aquestes estrofes musicades per la cantautora georgiana Katie Melua. I és que és aquest doble vincle –on hi tenen cabuda els sentiments–, aquest plaer del contacte recíproc que confereix "estatus" a la *persona* que té demència.

"Crisi" vol dir canvi, i el constructe "salut" no és una excepció. Estem vivint una transformació de paradigma en el model d'atenció a les persones dependents i, en concret, de les persones que pateixen algun tipus de malaltia neurodegenerativa, com les demències. Cada vegada més, el constructe "salut" està estretament relacionat a millorar la "qualitat de vida i la cura de l'atenció".

La investigació biomèdica sobre les malalties degeneratives ha ofert avenços indiscutibles dins l'àmbit de la salut i, a dia d'avui, l'orientació de major consens per poder tractar les persones amb demència ha posat èmfasi en el treball cap a la consecució del manteniment de les capacitats cognitives-funcionals, i el tractament dels símptomes neuropsiquiàtrics. Sense oblidar el lema: "S'ha de cuidar el curador".

Tanmateix, i a falta d'un tractament que curi o recuperi les capacitats perdudes, ens queda un llarg camí per recórrer per tal de millorar la qualitat de vida al llarg del procés de la malaltia. Els resultats de la creixent investigació fenomenològica de l'experiència d'una malaltia neurodegenerativa i del seu tractament, han demostrat que l'atenció basada purament en una perspectiva biomèdica no genera ni el benestar ni la satisfacció d'acord amb la perspectiva de la persona malalta (Penrod, Yu, Kolanowsky, Frick, Loeb i Hupcey, 2007).

Les persones que tenen-tindran demència volen-voldran decidir com viuen aquesta malaltia, com volen ser tractats i, fins i tot, com volen morir i al costat de qui. En definitiva, que allò que les defineix com a persones està molt per sobre del que les defineix com a malalts. I tot això, sabem que significa tenir en compte les seves emocions –més fortes que mai–, valors i creences. Ens toca obrir-nos a les seves necessitats psicològiques per ser capaços de mantenir la "persona" que porten dins, i poder-los donar veu, des del seu jo "subjectiu" –perquè l'essència de la persona roman–, malgrat que la malaltia despersonalitzi i vagi robant la identitat. I també sabent que les raons i les emocions no sempre estan d'acord, sinó que més aviat estan en conflicte.

Si la demència és un dels aspectes més temuts de l'envelliment, i malauradament un dels més democràtics, el repte està servit. Fins ara, els centres assistencials han plantejat el seu treball i les activitats pensant en la malaltia, totes elles absolutament necessàries, però, com hem vist, no suficients. El plantejament és com complementar el model biomèdic amb un model on es té present la "persona" i donem resposta des de les necessitats psicològiques, emocionals i socials que tot individu té, però que no necessàriament podrem satisfer; a fi i efecte de poder completar l'altra part de la mitja lluna que ens falta.

En aquest sentit, el centre geriàtric, amb més de 25 anys d'història, s'erigeix com l'epicentre d'un moviment en què les seves brases ja fa temps que estan en combustió. Ara, només cal sumar per alimentar-ne la seva flama.

Per acabar, i parafrasejant a la Katie Melua:

*... Crec en el destí,
però els camins que obrim
sempre porten més lluny.
Ens hem arriscat a estimar-nos l'un a l'altre.*

Sergi Bertran
Psicòleg
Centre Geriàtric Montañá

PD: Vull agrair a la gent de la revista de l'Hospital de Granollers haver-me ofert la possibilitat d'escriure en aquest número tan especial: núm 69. Més enllà de qualsevol connotació eròtica de la numerística, com deia Heraclit, filòsof de la naturalesa i del canvi: "Tota cosa s'inverteix sobre si mateixa i evoluciona".

Fes-te voluntari!

Si teniu interès a formar part del col·lectiu de voluntaris del nostre Hospital, només heu de trucar al telèfon imprès a sota i la coordinadora del voluntariat serà qui us informarà i donarà resposta a les preguntes o dubtes que tingueu. Som un grup de persones amb un bon tarannà, il·lusió i entusiasme que volem saber-ho transmetre. Us hi esperem!

· Tel. 695 228 950 ·

📞 Telèfons d'interès

- Hospital General de Granollers 93 842 50 00
- Urgències 93 842 50 31
- Urgències Centre 93 860 47 70
- Emergències 112
- Bombers de la Generalitat de Catalunya 085

10 AÑOS